

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS JÄÄSKINEN
της 14ης Νοεμβρίου 2013¹

Υπόθεση C-484/12

**Georgetown University
κατά**

Octrooicentrum Nederland, δραστηριοποιούμενου με την ονομασία NL Octrooicentrum

[αίτηση του Rechtbank 's-Gravenhage (Κάτω Χώρες) για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως]

«Φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση — Κανονισμός (ΕΚ) 469/2009 — Άρθρα 3 και 14 — Συμπληρωματικό πιστοποιητικό προστασίας (ΣΠΠ) — Αποποίηση πιστοποιητικού: Εφαρμοστέο δίκαιο και διαχρονικά αποτελέσματα — Επιλογή μεταξύ περισσότερων παράλληλων αιτήσεων έκδοσης τέτοιου πιστοποιητικού»

I – Εισαγωγή

1. Το ζήτημα που εξετάζεται στις παρούσες προτάσεις αφορά κατ' ουσίαν το κατά πόσο επηρεάζει την ερμηνεία του κανονισμού 469/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, περί του συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για τα φάρμακα² (στο εξής: κανονισμός ΣΠΠ), η νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία το άρθρο 3, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση ισχύοντος κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας που προστατεύει περισσότερα προϊόντα, απαγορεύεται να χορηγηθεί στον δικαιούχο του εν λόγω διπλώματος συμπληρωματικό πιστοποιητικό προστασίας (στο εξής: ΣΠΠ) για κάθε ένα από τα προϊόντα αυτά.

2. Τα ΣΠΠ καθιστούν δυνατή την παράταση της προστασίας που παρέχεται στα προϊόντα τα οποία καλύπτονται από κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Κατά τον κανονισμό ΣΠΠ και τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένα προϊόν μπορεί να είναι είτε δραστική ουσία είτε σύνθεση δραστικών ουσιών ενός φαρμάκου. Σκοπός του συστήματος είναι να αντισταθμίσει τα μειονεκτήματα που προκαλεί η διάρκεια της διαδικασίας χορήγησης άδειας κυκλοφορίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τη σύντμηση της πραγματικής περιόδου προστασίας που απορρέει από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Παρά ταύτα, το σύστημα που καθιερώνει ο κανονισμός ΣΠΠ αποβλέπει όχι στην παράταση αυτή καθαυτή της διάρκειας ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αλλά μόνο στην προστασία του οικείου προϊόντος³.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 152, σ. 1.

3 — Παρόμοιο σύστημα ισχύει και για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, βλ. κανονισμό (ΕΚ) 1610/96 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1996, σχετικά με την καθιέρωση συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΕΕ L 198, σ. 30), καθώς και αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2001, C-258/99, BASF (Συλλογή 2001, σ. I-3643), της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, C-482/07, AHP Manufacturing (Συλλογή 2009, σ. I-7295), και της 11ης Νοεμβρίου 2010, C-229/09, Hogan Lovells International (Συλλογή 2010, σ. I-11335).

3. Υπενθυμίζεται ότι το δίκαιο ευρεσιτεχνίας δεν είναι εναρμονισμένο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, τα ΣΠΠ εκδίδονται εντός πλαισίου στο οποίο η μεν κανονιστική ρύθμιση που διέπει τα ΣΠΠ έχει τυποποιηθεί μέσω του κανονισμού ΣΠΠ, η δε βάση των εν λόγω πιστοποιητικών (δηλαδή τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας) δεν έχει υποστεί τέτοια μεταρρύθμιση, πράγμα που δημιουργεί προβλήματα. Η διασύνδεση μεταξύ του καθεστώτος που εφαρμόζεται στα ΣΠΠ και του εθνικού δικαίου αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 19 του κανονισμού ΣΠΠ.

4. Το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει τον κανονισμό ΣΠΠ, μεταξύ άλλων με τις αποφάσεις C-322/10, *Medeva*⁴, και C-422/10, *Georgetown University κ.λπ.*⁵, οι οποίες αφορούσαν αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσες από βρετανικά δικαστήρια⁶.

5. Στην υπό κρίση υπόθεση, το *Rechtbank 's-Gravenhage* (Κάτω Χώρες) υποβάλλει πέντε προδικαστικά ερωτήματα, εκ των οποίων το πρώτο επικαλύπτεται από τα προδικαστικά ερωτήματα που εξετάστηκαν με την προπαρατεθείσα απόφαση *Medeva*. Συγκεκριμένα, η παρούσα προδικαστική παραπομπή αποτελεί άμεση συνέπεια της ερμηνείας που έδωσε το Δικαστήριο στον κανονισμό ΣΠΠ στο πλαίσιο της υπόθεσης εκείνης και σύμφωνα με την οποία, όταν ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστατεύει προϊόν, κατά το άρθρο 3, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, δεν μπορούν να εκδίδονται πλέον του ενός ΣΠΠ για το εν λόγω κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας⁷.

6. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το *Georgetown University* επιχειρεί, με την ερμηνεία που προτείνει στο αιτούν δικαστήριο, να επανρθώσει την κατάσταση η οποία χαρακτηρίζεται από τη χορήγηση ΣΠΠ στον δικαιούχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας για διαφορετικό προϊόν από εκείνο στην προστασία του οποίου απέβλεπε τελικώς αυτός, λαμβανομένου υπόψη ότι επιτρέπεται να εκδοθεί μόνον ένα ΣΠΠ ανά κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

7. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου και των προτάσεων που ανέπτυξε η γενική εισαγγελέας V. Trstenjak στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προαναφερθείσες αποφάσεις *Medeva* και *Georgetown University κ.λπ.*, το Δικαστήριο εκτιμά ότι έχει πλέον ενημερωθεί επαρκώς ώστε να απαντήσει στο εν λόγω πρώτο ερώτημα. Επομένως, στην υπό κρίση υπόθεση, απαιτείται να εξεταστούν μόνον τα ερωτήματα 2 έως 5, τα οποία υποβάλλονται για πρώτη φορά. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο θέτει τα εν λόγω τέσσερα ερωτήματα μόνο για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, γεγονός που εξηγεί την προκειμένη επί της οποίας στηρίζω τη συλλογιστική μου στο σημείο 1 των παρουσών προτάσεων.

8. Τα προδικαστικά ερωτήματα που θα εξεταστούν με τις παρούσες προτάσεις μπορούν να καταταγούν σε κατηγορίες. Αφορούν, αφενός, το ζήτημα αν ο δικαιούχος ΣΠΠ το οποίο έχει ήδη εκδοθεί μπορεί να το αποποιήσει με αναδρομική ισχύ (βλ. τέταρτο και πέμπτο από τα ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο), και, αφετέρου, ορισμένες διαδικαστικές πτυχές σχετικές με κατάσταση κατά την οποία εκκρεμούν ταυτοχρόνως περισσότερες αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ (βλ. δεύτερο και τρίτο από τα ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο).

9. Επιπλέον, υπενθυμίζω ότι δύο άλλες υποθέσεις που εκκρεμούν επί του παρόντος ενώπιον του Δικαστηρίου αφορούν επίσης την ερμηνεία του κανονισμού ΣΠΠ. Δεδομένου ότι τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλει το *High Court of Justice (England and Wales) (Chancery Division)* (Ηνωμένο Βασίλειο) στις υποθέσεις *Actavis Group* και *Actavis UK* (C-443/12) καθώς και *Eli Lilly and*

4 — Συλλογή 2011, σ. I-12051.

5 — Συλλογή 2011, σ. I-12157.

6 — Όσον αφορά τις λοιπές υποθέσεις, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1997, C-181/95, *Biogen* (Συλλογή 1997, σ. I-357), προπαρατεθείσα απόφαση *AHP Manufacturing*, διατάξεις της 25ης Νοεμβρίου 2011, C-630/11, *University of Queensland* και *CSL* (Συλλογή 2011, σ. I-12231), και της 9ης Φεβρουαρίου 2012, C-442/11, *Novartis*, καθώς και απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, C-130/11, *Neurim Pharmaceuticals* (1991).

7 — Προπαρατεθείσες αποφάσεις *Medeva* (σκέψη 41) και *Georgetown University* (σκέψη 34).

Company (C-493/12) αλληλεπικαλύπτονται μερικάς με εκείνα της υπό κρίση υποθέσεως, το Δικαστήριο οργάνωσε κοινή επ' ακροατηρίου συζήτηση των τριών υποθέσεων στις 12 Σεπτεμβρίου 2013, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι αποφάσισε να αποφανθεί επί των δύο τελευταίων υποθέσεων χωρίς την ανάπτυξη προτάσεων.

II – Το νομικό πλαίσιο

A – Ο κανονισμός ΣΠΠ

10. Το άρθρο 3 του κανονισμού ΣΠΠ ορίζει ότι το ΣΠΠ εκδίδεται εφόσον, στο κράτος μέλος όπου υποβάλλεται η αίτηση και κατά την ημερομηνία της εν λόγω αίτησης, το προϊόν προστατεύεται με ισχύον κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (υπό α') και το προϊόν δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο ΣΠΠ (υπό γ').

11. Κατά το άρθρο 14 του κανονισμού ΣΠΠ, το ΣΠΠ λήγει, μεταξύ άλλων, κατά την εκπνοή της περιόδου ισχύος του (υπό α'), αν το αποποιηθεί ο δικαιούχος του (υπό β') ή αν δεν καταβληθεί εμπρόθεσμα το προβλεπόμενο ετήσιο τέλος (υπό γ').

12. Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ, το εν λόγω πιστοποιητικό είναι άκυρο αν έχει χορηγηθεί κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3 (υπό α'), αν το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει καταστεί ανίσχυρο πριν από τη λήξη της νόμιμης διάρκειάς του (υπό β'), αν «το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ακυρωθεί ή περιορισθεί κατά τρόπον ώστε το προϊόν για το οποίο έχει χορηγηθεί το ΣΠΠ να μην καλύπτεται πλέον από τις διεκδικήσεις του κυρίου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, [ή, αν μετά τη λήξη ισχύος του κυρίου διπλώματος ευρεσιτεχνίας,] υπάρχουν λόγοι ακυρότητας οι οποίοι δικαιολογούν την ακύρωση ή τον περιορισμό» (υπό γ').

13. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ, δεδομένου ότι ο κανονισμός αυτός δεν προβλέπει διαδικαστικές διατάξεις, για το ΣΠΠ ισχύουν οι διαδικαστικές διατάξεις που εφαρμόζονται δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το αντίστοιχο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, εκτός αν η εθνική νομοθεσία ορίζει ειδικές διαδικαστικές διατάξεις για τα ΣΠΠ.

B – Ο ολλανδικός νόμος του 1995 για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας

14. Για την απάντηση στο πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, είναι χρήσιμο να παρατεθεί το άρθρο 63 του ολλανδικού νόμου του 1995 για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (Nederlandse Rijksocctrooiwet 1995), το οποίο ορίζει τα κατωτέρω:

«1. Ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να αποποιηθεί ολικώς ή μερικώς το δίπλωμά του ευρεσιτεχνίας. Η αποποίηση έχει αναδρομική ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 75, παράγραφοι 5 έως 7.

[...]

15. Το άρθρο 75 του ίδιου νόμου ορίζει με τη σειρά του τα εξής:

«[...]

5. Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας λογίζεται ότι ουδέποτε παρήγαγε ολικώς ή μερικώς τις έννομες συνέπειες των άρθρων 53, 53a, 71, 72 και 73, εφόσον το εν λόγω δίπλωμα ακυρώθηκε, αντιστοίχως, ολικώς ή μερικώς.

6. Η αναδρομική ισχύς της ακυρότητας δεν επηρεάζει:

- a. οριστικές αποφάσεις, σχετικές με πράξεις που συνιστούν προσβολή του κατά τα άρθρα 53 και 53a αποκλειστικού δικαιώματος του δικαιούχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή με πράξεις των άρθρων 71, 72 και 73 οι οποίες απέκτησαν ισχύ δεδικασμένου και εκτελέστηκαν πριν από την ακύρωση·
- b. συμφωνίες συναφθείσες πριν από την ακύρωση, εφόσον εκτελέστηκαν πριν από την ακύρωση αυτή· εντούτοις, λόγοι επιείκειας ενδέχεται να επιβάλουν την επιστροφή ποσών που καταβλήθηκαν δυνάμει τέτοιας συμφωνίας, στο μέτρο που τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις.

7. Για την εφαρμογή της παραγράφου 6, στοιχείο b, ως “σύναψη συμφωνίας” νοείται επίσης η χορήγηση άδειας με άλλο τρόπο, κατά τα άρθρα 56, παράγραφος 2, 59 ή 60.»

16. Επισημαίνεται ότι από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν προκύπτει ότι η ολλανδική νομοθεσία περιέχει ειδικές διαδικαστικές διατάξεις για τα ΣΠΠ.

III – Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

17. Στις 24 Ιουνίου 1993 το Georgetown University υπέβαλε αίτηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας για «Εμβόλιο κατά του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων», η οποία καταχωρίστηκε στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας με τον αριθμό EP 0647140 και αφορούσε μια πρωτεΐνη του ιού των θηλωμάτων, η οποία μπορεί να δημιουργεί αντισώματα που εξουδετερώνουν τα σωματίδια του ιού των θηλωμάτων. Το εν λόγω δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2007.

18. Στις 14 Δεκεμβρίου 2007, το Georgetown University, στηριζόμενο στις άδειες κυκλοφορίας που είχαν χορηγηθεί, αντιστοίχως, για τα φάρμακα Gardasil και Cervarix, υπέβαλε στο NL Octrooiencentrum επτά αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ, επικαλούμενο το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας υπ' αριθ. EP 0647140. Δύο ΣΠΠ χορηγήθηκαν στις 15 Ιανουαρίου 2008, μία αίτηση με αριθμό 300321 απορρίφθηκε στις 19 Μαΐου 2010 και τέσσερις άλλες αιτήσεις παρέμειναν εκκρεμείς.

19. Το Georgetown University αμφισβήτησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου την ανωτέρω απόφαση με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση έκδοσης ΣΠΠ.

20. Μετά την έκδοση των προπαρατεθεισών αποφάσεων Medeva και Georgetown University κ.λπ., το Georgetown University ενημέρωσε το αιτούν δικαστήριο ότι ήταν διατεθειμένο να αποποιηθεί τα ήδη χορηγηθέντα ΣΠΠ καθώς και να ανακαλέσει όλες τις εκκρεμείς αιτήσεις, υπό τον όρο ότι το NL Octrooiencentrum θα εξέδιδε ευνοϊκή απόφαση επί της υπ' αριθ. 300321 αίτησης έκδοσης ΣΠΠ.

21. Κρίνοντας ότι η επίλυση της ενώπιόν του υποβληθείσας διαφοράς εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την ερμηνεία των άρθρων 3 και 14 του κανονισμού ΣΠΠ, το Rechtbank 's-Gravenhage αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο, με διάταξη που εξέδωσε στις 12 Οκτωβρίου 2012 και η οποία περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 31 Οκτωβρίου 2012, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχει ο [κανονισμός ΣΠΠ] την έννοια ότι, στην περίπτωση ισχύοντος κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας που προστατεύει περισσότερα προϊόντα, απαγορεύει να χορηγηθεί στον δικαιούχο του εν λόγω διπλώματος [ΣΠΠ] για κάθε ένα από τα προϊόντα αυτά;

- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ποια έννοια έχει το άρθρο 3, αρχή και στοιχείο γ', του [κανονισμού ΣΠΠ] στην περίπτωση που ισχύουν κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστατεύει περισσότερα προϊόντα και μολονότι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως για χορήγηση [ΣΠΠ] για ένα από τα εν λόγω προϊόντα που προστατεύει το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (Α), δεν είχαν ακόμη χορηγηθεί [ΣΠΠ] για τα λοιπά προϊόντα (Β, Γ) που προστατεύονται με το ίδιο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, [εντούτοις], πριν ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως για το προαναφερθέν προϊόν (Α), έχουν εκδοθεί [ΣΠΠ] για τα προϊόντα (Β, Γ) κατόπιν σχετικών αιτήσεων;
- 3) Ασκήει επιρροή για την απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα το αν η αίτηση [χορήγησης ΣΠΠ] για ένα από τα προϊόντα που προστατεύει το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (Α) υποβλήθηκε την ίδια ημερομηνία με εκείνη της υποβολής των αιτήσεων για τα λοιπά προϊόντα (Β, Γ) που προστατεύονται με το ίδιο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας;
- 4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, μπορεί να εκδοθεί [ΣΠΠ] για προϊόν προστατευόμενο από ισχύον κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, όταν ήδη έχει εκδοθεί [ΣΠΠ] για άλλο προϊόν προστατευόμενο από το ίδιο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αλλά ο δικαιούχος έχει αποποιηθεί το τελευταίο [ΣΠΠ] με σκοπό την απόκτηση νέου [ΣΠΠ] βάσει του ίδιου κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας;
- 5) Σε περίπτωση που για την απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα ασκήει επιρροή το αν η αποποίηση ισχύει αναδρομικά, διέπεται το εν λόγω ζήτημα της ενδεχόμενης αναδρομικής ισχύος της αποποίησης από το άρθρο 14, αρχή και στοιχείο β', του [κανονισμού ΣΠΠ] ή μήπως από το εθνικό δίκαιο; Σε περίπτωση που το ζήτημα της ενδεχόμενης αναδρομικής ισχύος της αποποίησης διέπεται από το άρθρο 14, αρχή και στοιχείο β', του [κανονισμού ΣΠΠ], έχει η διάταξη αυτή την έννοια ότι αναγνωρίζει αναδρομική ισχύ στην αποποίηση;»

22. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν το Georgetown University, η Ολλανδική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, διευκρινίζεται δε ότι οι παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβέρνησης θίγουν μόνον το πρώτο, το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα, ενώ εκείνες της Επιτροπής μόνον το πρώτο ερώτημα.

IV – Ανάλυση

A – Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

23. Όπως επισήμανα, οι παρούσες προτάσεις θα εστιάσουν στα ερωτήματα 2 έως 5, τα οποία υποβάλλονται από το αιτούν δικαστήριο για την περίπτωση που στο πρώτο ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση. Κατά συνέπεια, παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι μετέχοντες στη διαδικασία της υπό κρίση υποθέσεως καθώς και στη διαδικασία της εκκρεμούσας υποθέσεως Actavis Group και Actavis UK πρότειναν να δοθεί αρνητική απάντηση στο εν λόγω πρώτο ερώτημα, με το οποίο ζητείται να διευκρινιστεί αν, σε περίπτωση ενός και μόνου διπλώματος ευρεσιτεχνίας το οποίο καλύπτει περισσότερα προϊόντα, αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης η δυνατότητα να χορηγηθεί ΣΠΠ για καθένα από τα προστατευόμενα προϊόντα, η ανάλυσή μου θα λάβει ως δεδομένο ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

24. Θα υπεισέλθω στην ανάλυση αυτή κατατάσσοντας τα ερωτήματα σε κατηγορίες, κατά τον τρόπο που υπέδειξα ανωτέρω με το σημείο 8.

B – Επί του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος

25. Με το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί το έννομο καθεστώς που εφαρμόζεται όταν ο δικαιούχος ενός ΣΠΠ αποποιείται το πιστοποιητικό αυτό καθώς και να προσδιοριστούν οι συνέπειες της εν λόγω αποποίησης. Ακριβέστερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η αποποίηση του ΣΠΠ το οποίο έχει χορηγηθεί για προϊόν προστατευόμενο από κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας διέπεται από το εθνικό δίκαιο ή από το άρθρο 14, στοιχείο β', του κανονισμού ΣΠΠ και, στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν η εν λόγω αποποίηση παράγει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον ή αν έχει αναδρομική ισχύ, με συνέπεια ο αιτών να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση έκδοσης ΣΠΠ για άλλο προϊόν.

26. Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, το Georgetown University επισήμανε ότι είναι διατεθειμένο να αποποιηθεί τα δύο ΣΠΠ που του έχουν χορηγηθεί βάσει του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας EP 0647140 καθώς και να ανακαλέσει όλες τις υπόλοιπες εκκρεμείς αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ οι οποίες στηρίζονται στο εν λόγω δίπλωμα, υπό τον όρο ότι θα του χορηγηθεί το ΣΠΠ που ζητεί με την υπ' αριθ. 300321 αίτησή του. Συγκεκριμένα, το Georgetown University θεωρεί ότι, υπό το πρίσμα του ολλανδικού δικαίου ευρεσιτεχνίας, η αποποίηση ΣΠΠ έχει αναδρομική ισχύ.

27. Όλοι οι μετέχοντες οι οποίοι κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου συμφωνούν ότι η έννοια της «αποποίησης» αποτελεί έννοια του δικαίου της Ένωσης που πρέπει να ερμηνεύεται ομοιόμορφα. Εντούτοις, μολονότι το Georgetown University φρονεί ότι η αποποίηση αυτή πρέπει να έχει αναδρομική ισχύ, η Ολλανδική και η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμούν ότι η αποποίηση μπορεί να παράγει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον.

28. Πρώτον, είμαι της γνώμης ότι τα αποτελέσματα της αποποίησης του ΣΠΠ διέπονται αποκλειστικά και μόνον από το άρθρο 14 του κανονισμού ΣΠΠ, και όχι από το εθνικό δίκαιο.

29. Διαπιστώνεται ότι το γράμμα του άρθρου 14 του κανονισμού ΣΠΠ δεν περιέχει καμία παραπομπή στο εθνικό δίκαιο ούτε προβλέπει οποιαδήποτε δυνατότητα των κρατών μελών να καθορίζουν τα αποτελέσματα που έχει η ρυθμιζόμενη στο άρθρο αυτό λήξη της ισχύος⁸. Προστίθεται δε ότι τα αποτελέσματα της λήξης του ΣΠΠ δεν μπορούν να θεωρηθούν διαδικαστικό ζήτημα εμπίπτον στο άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΠΠ, κατά το οποίο, δεδομένου ότι ο κανονισμός ΣΠΠ δεν προβλέπει διαδικαστικές διατάξεις, ισχύουν οι σχετικές διατάξεις που εφαρμόζονται δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, το εν λόγω ζήτημα δεν είναι διαδικαστικό, αλλά ουσιαστικό.

30. Όσον αφορά τον σκοπό της επίμαχης διάταξης, υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός ΣΠΠ έχει σκοπό να καθιερώσει ομοιόμορφη λύση σε επίπεδο Ένωσης, θεσιάζοντας ένα ΣΠΠ το οποίο χορηγείται υπό τους ίδιους όρους σε όλα τα κράτη μέλη, με σκοπό «να αποτραπεί τυχόν ανομοιογενής εξέλιξη των εθνικών νομοθεσιών, η οποία θα προκαλούσε νέες διαφοροποιήσεις που θα μπορούσαν να παρακωλύσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των φαρμάκων στο εσωτερικό της Ένωσης και, ως εκ τούτου, να επηρεάσουν άμεσα την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς»⁹.

31. Επομένως, σύμφωνα με γραμματική αλλά και τελολογική ερμηνεία του άρθρου 14 του κανονισμού ΣΠΠ, τα αποτελέσματα της αποποίησης του ΣΠΠ δεν μπορούν να διέπονται από το εθνικό δίκαιο.

32. Δεύτερον, από το γράμμα των άρθρων 14 και 15 του κανονισμού ΣΠΠ προκύπτει ότι η αποποίηση του ΣΠΠ δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ. Το ίδιο συμπέρασμα συνάγεται και από την ερμηνεία των σκοπών του εν λόγω κανονισμού.

8 — Επί της οριοθέτησης μεταξύ των εννοιών του δικαίου της Ένωσης και της εφαρμογής του εθνικού δικαίου, βλ. σημεία 27 έως 30 των προτάσεων που ανέπτυξα στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, C-401/11, Soukupová.

9 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Medeva (σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) καθώς και αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού ΣΠΠ.

33. Συναφώς, επισημαίνω ότι το άρθρο 14 του κανονισμού ΣΠΠ απαριθμεί τους λόγους λήξης της ισχύος του ΣΠΠ, στους οποίους συγκαταλέγεται και η αποποίηση, ως λοιποί δε λόγοι αναφέρονται η εκπνοή της περιόδου του ΣΠΠ, η μη καταβολή του ετήσιου τέλους και η απαγόρευση της εφεξής διάθεσης του προϊόντος στην αγορά. Όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, οι λόγοι λήξης της ισχύος σχετίζονται με καταστάσεις ή γεγονότα που συνεπάγονται παύση των αποτελεσμάτων του ΣΠΠ στο μέλλον, χωρίς δηλαδή να επέρχεται αναδρομική ακύρωση του πιστοποιητικού αυτού.

34. Εκτός αυτού, η Γαλλική Κυβέρνηση ορθώς υπογραμμίζει ότι, κατά την συνήθη νομική ορολογία, ο όρος «λήξη» αφορά περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα δικαίωμα, μια υποχρέωση ή μια έννομη κατάσταση παύουν να υφίστανται και να παράγουν αποτελέσματα λόγω συγκεκριμένου γεγονότος που συνεπάγεται την κατάργησή τους. Αντιθέτως, ο όρος αυτός δεν σημαίνει ότι η κατάργηση του εν λόγω δικαιώματος, υποχρέωσης ή έννομης κατάστασης λειτουργεί αναδρομικά. Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 14 του κανονισμού ΣΠΠ επιβεβαιώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 15 του κανονισμού ΣΠΠ που προβλέπουν τους λόγους ακυρότητας των ΣΠΠ.

35. Ως εκ τούτου, δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ:

«Το [ΣΠΠ] είναι άκυρο:

- α) εάν έχει χορηγηθεί κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3·
- β) εάν το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει καταστεί ανίσχυρο πριν από τη λήξη της νόμιμης διάρκειάς του·
- γ) εάν το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ακυρωθεί ή περιορισθεί κατά τρόπον ώστε το προϊόν για το οποίο έχει χορηγηθεί το πιστοποιητικό να μην καλύπτεται πλέον από τις διεκδικήσεις του κυρίου διπλώματος ευρεσιτεχνίας [ή, μετά τη λήξη ισχύος του κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας,] υπάρχουν λόγοι ακυρότητας οι οποίοι δικαιολογούν την ακύρωση ή τον περιορισμό.»

36. Επισημαίνεται ότι η αποποίηση του ΣΠΠ δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτούς τους λόγους ακυρότητας που απαριθμεί το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ.

37. Επομένως, με την ερμηνεία που προτείνει, το Georgetown University επιχειρεί να επανορθώσει την κατάσταση κατά την οποία χορηγήθηκε ΣΠΠ στον δικαιούχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας για προϊόν διαφορετικό από εκείνο στην προστασία του οποίου απέβλεπε ο ενδιαφερόμενος, λαμβανομένου υπόψη ότι επιτρέπεται η έκδοση ενός μόνον ΣΠΠ ανά δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

38. Η ανησυχία που περιγράφεται ανωτέρω είναι κατανοητή. Εντούτοις, τονίζεται ότι, ακόμα και αν ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να αποποιηθεί αναδρομικά¹⁰ το εν λόγω δίπλωμα ακυρώνοντας με τον τρόπο αυτό τα έννομα αποτελέσματά του, εντός των ορίων που θέτει η οικεία έννομη τάξη, γεγονός παραμένει ότι, με τον τρόπο αυτό, εκπίπτει από το δικαίωμά του να ζητήσει εκ νέου την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την ίδια εφεύρεση. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη του προγενέστερου διπλώματος ευρεσιτεχνίας έχει ως αποτέλεσμα τη δημοσιοποίηση της εφεύρεσης οπότε η τελευταία δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσει την προϋπόθεση του νέου που εφαρμόζεται παγκοσμίως στο δίκαιο ευρεσιτεχνίας. Ομοίως, δεδομένου ότι ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν διαθέτει τέτοιο «δικαίωμα μετάνοιας», που θα του παρέχε τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσει, με αναδρομική ισχύ, το σχετικό πεδίο προστασίας, η δυνατότητα αυτή δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ούτε και στον δικαιούχο ΣΠΠ βάσει διάταξης όπως το άρθρο 63 του ολλανδικού νόμου του 1995 για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

10 — Βλ., για παράδειγμα, άρθρο 63 του ολλανδικού νόμου του 1995 για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και άρθρο 68 της Σύμβασης για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η οποία υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973, σε συνδυασμό με το άρθρο 105α, παράγραφος 1, της τελευταίας αυτής σύμβασης.

39. Εκτιμώ επομένως ότι η αποποίηση του ΣΠΠ που προβλέπει το άρθρο 14, στοιχείο β', του κανονισμού ΣΠΠ δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ, οπότε η οικεία αποποίηση δεν πληροί την προϋπόθεση κατά την οποία το προϊόν πρέπει να μην έχει αποτελέσει ήδη αντικείμενο ΣΠΠ.

40. Κατά τη γνώμη μου, μόνον η ανωτέρω ερμηνεία είναι σε θέση να κατοχυρώσει την ασφάλεια δικαίου των τρίτων, οι οποίοι ορθώς μπόρεσαν να στηριχθούν στο εκδοθέν ΣΠΠ προκειμένου να λάβουν γνώση του προστατευόμενου προϊόντος καθώς και της ημερομηνίας κατά την οποία επρόκειτο να παύσει η εν λόγω προστασία. Αν γινόταν δεκτό ότι ο δικαιούχος του ΣΠΠ, αποποιούμενος το πιστοποιητικό αυτό μετά τη θέση του σε ισχύ, θα μπορούσε να ακυρώσει αναδρομικώς το ΣΠΠ προκειμένου να το αντικαταστήσει με ΣΠΠ διαφορετικό ως προς το αντικείμενο ή τη διάρκειά του, θα διακυβευόταν ο σκοπός της ασφάλειας δικαίου του συστήματος που καθιερώνει ο κανονισμός ΣΠΠ.

41. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός ΣΠΠ καθιερώνει διαδικασία που εξασφαλίζει τη διαφάνεια του συστήματος, χάρη στη δημοσίευση της απόφασης για την έκδοση του ΣΠΠ αλλά και στη δημοσίευση της εγκαίρως υποβαλλόμενης αίτησης, μετά τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας [του οικείου προϊόντος], ώστε να διασφαλιστεί η ταχεία ενημέρωση των τρίτων¹¹. Η δυνατότητα του δικαιούχου να αμφισβητεί αναδρομικώς τις δημοσιευθείσες πληροφορίες, ανά πάσα στιγμή και ανάλογα με τα συμφέροντά του, είναι αντίθετη προς τον ανωτέρω σκοπό.

42. Συμπερασματικά, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο τέταρτο και στο πέμπτο ερώτημα ότι η αποποίηση του ΣΠΠ διέπεται αποκλειστικά και μόνον από το άρθρο 14, στοιχείο β', του κανονισμού ΣΠΠ και ότι, δεδομένου ότι η αποποίηση αυτή παράγει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον, δεν μπορεί να γίνει δεκτό εκ των υστέρων ότι το οικείο προϊόν ουδέποτε αποτέλεσε αντικείμενο ΣΠΠ, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', του κανονισμού ΣΠΠ.

Γ – Επί του δεύτερου και του τρίτου ερωτήματος

43. Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν, κατά το άρθρο 3, στοιχείο γ', του κανονισμού ΣΠΠ, επιτρέπεται στον δικαιούχο ο οποίος έχει υποβάλει ταυτοχρόνως περισσότερες αιτήσεις ΣΠΠ να επιλέξει, πριν την έκδοση ΣΠΠ, την αίτηση που έχει προτεραιότητα ή αν η επιλογή αυτή απόκειται στην εθνική αρχή η οποία είναι αρμόδια για τη χορήγηση των εν λόγω ΣΠΠ.

44. Όλοι οι μετέχοντες οι οποίοι κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις επί του ερωτήματος αυτού συμφωνούν ότι, υπό συνθήκες όπως οι περιγραφόμενες ανωτέρω, η επιλογή της αίτησης έκδοσης ΣΠΠ που έχει προτεραιότητα απόκειται στον δικαιούχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Ωστόσο, η Ολλανδική Κυβέρνηση φρονεί ότι η επιλογή αυτή πρέπει να γίνει κατά τον χρόνο υποβολής των σχετικών αιτήσεων.

45. Υπενθυμίζεται ότι τα ζητήματα αυτά τίθενται στην περίπτωση κατά την οποία η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα είναι ότι για κάθε κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μπορεί να εκδοθεί μόνον ένα ΣΠΠ. Η υποθετική αυτή περίπτωση εμπεριέχει και την απάντηση για την περίπτωση που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο με το δεύτερο ερώτημα, δηλαδή εκείνη στην οποία ένα ισχύον κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστατεύει περισσότερα προϊόντα και, μολονότι *κατά τον χρόνο υποβολής* της αίτησης έκδοσης ΣΠΠ για ένα από τα εν λόγω προϊόντα που προστατεύει το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (Α), δεν έχουν ακόμη χορηγηθεί ΣΠΠ για τα λοιπά προϊόντα (Β, Γ) που προστατεύονται με το ίδιο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, εντούτοις *μεταγενέστερα* εκδόθηκαν ΣΠΠ για τα προϊόντα (Β, Γ), *πριν* όμως ληφθεί απόφαση επί της αιτήσεως για το προαναφερθέν προϊόν (προϊόν Α).

11 — Βλ. σημείο 17 της αιτιολογικής έκθεσης της πρότασης κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 1990, σχετικά με την καθιέρωση συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για τα φάρμακα [COM(1990) 101 τελικό] (στο εξής: αιτιολογική έκθεση).

46. Φρονώ ότι ο καθορισμός της αίτησης που έχει προτεραιότητα έναντι των λοιπών απόκειται στον δικαιούχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Είναι αναγκαίο να παρέχεται σ' αυτόν ή στον διάδοχό του ή δυνατότητα να υποβάλει, είτε ταυτοχρόνως είτε διαδοχικά, εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ, περισσότερες αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ για διαφορετικά προϊόντα προστατευόμενα από το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι τόσο το κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας όσο και η άδεια κυκλοφορίας μπορούν να περιοριστούν μετά την υποβολή των αιτήσεων.

47. Συναφώς, διευκρινίζεται ότι, εφόσον έχει τηρηθεί η προθεσμία που τάσσει το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού ΣΠΠ, μικρή σημασία έχει το αν οι αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ υποβλήθηκαν ταυτοχρόνως ή διαδοχικά, καθόσον η σειρά προτεραιότητας εξαρτάται όχι από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης έκδοσης ΣΠΠ, αλλά από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για την έκδοση του κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

48. Παρά ταύτα, καμία ειδική διάταξη του κανονισμού ΣΠΠ δεν καθορίζει ποια αίτηση πρέπει να έχει προτεραιότητα στην περίπτωση κατά την οποία εκκρεμούν συγχρόνως περισσότερες αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ.

49. Ο αποφασιστικός ρόλος που έχει ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για τον καθορισμό του αντικειμένου προστασίας ενός ΣΠΠ συνοψίστηκε επιτυχέστατα από την Επιτροπή το 1990 με την αιτιολογική έκθεση¹². Ομοίως, με τις προτάσεις που ανέπτυξε στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Medeva, η γενική εισαγγελέας V. Trstenjak υπογράμμισε ότι ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας καθορίζει ο ίδιος για ποιο από τα φάρμακα που προστατεύει το ίδιο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θα υποβάλει αίτηση έκδοσης ΣΠΠ¹³.

50. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν προέβη σε επιλογή κατά την υποβολή των αιτήσεων έκδοσης ΣΠΠ και δεδομένης της δυνατότητας περιορισμού του κύριου διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή της άδειας κυκλοφορίας μετά την υποβολή των εν λόγω αιτήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο δικαιούχος δεν έχει ούτε και νομική υποχρέωση να πραγματοποιήσει την επιλογή αυτή. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι δυνατόν να εκκρεμούν ταυτοχρόνως περισσότερες αιτήσεις.

51. Θεωρώ ότι, στην περίπτωση αυτή, οι αρχές που είναι αρμόδιες για τη χορήγηση του ΣΠΠ πρέπει να ζητήσουν από τον δικαιούχο του οικείου διπλώματος ευρεσιτεχνίας να προβεί σε επιλογή πριν την έκδοση του σχετικού πιστοποιητικού καθώς και να δηλώσει τη δραστική ουσία είτε τη σύνθεση δραστικών ουσιών για την οποία επιθυμεί να του χορηγηθεί ΣΠΠ στηριζόμενο στο κύριο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

52. Ο κανονισμός ΣΠΠ παρέχει στις αρχές τη δυνατότητα να απευθύνουν τέτοιο αίτημα. Κατά τη γνώμη μου, οι εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του κανονισμού ΣΠΠ μπορούν ακόμη και να υποχρεωθούν να προβούν στην ενέργεια αυτή, δεδομένου ότι το δικαίωμα χρηστής διοίκησης συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης¹⁴.

12 — Βλ. αιτιολογική έκθεση (σημείο 33, δεύτερο εδάφιο).

13 — Σημείο 66 των εν λόγω προτάσεων.

14 — Βλ., συναφώς, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2008, C-349/07, Sorogré (Συλλογή 2008, σ. I-10369, σκέψεις 37 και 38). Το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα αυτό (βλ., συναφώς, σημεία 31 και 32 των προτάσεων που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Y. Bot στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, C-277/11, M.).

53. Η νομολογία του Δικαστηρίου επιβεβαιώνει τη δυνατότητα να απευθυνθεί τέτοιο αίτημα στο πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση ΣΠΠ. Από την προπαρατεθείσα απόφαση *AHP Manufacturing*¹⁵ προκύπτει ότι ο κανονισμός ΣΠΠ δεν καθορίζει τη σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων όταν εκκρεμούν ταυτοχρόνως περισσότερες αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ. Είναι μιν αληθές ότι η υπόθεση αυτή αφορούσε δύο ή περισσότερους δικαιούχους διπλώματος ευρεσιτεχνίας για το ίδιο προϊόν, εντούτοις, κατά τη γνώμη μου, η ερμηνεία αυτή εφαρμόζεται κατ' αναλογία και στην περίπτωση κατά την οποία ένας και μοναδικός δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας έχει υποβάλει πολλές αιτήσεις για διαφορετικά προϊόντα.

54. Στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν προβαίνει σε καμία επιλογή, παρά το γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές του έχουν απευθύνει σχετικό αίτημα, απόκειται στις εθνικές αρχές, δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού ΣΠΠ, να συναγάγουν τις ενδεχόμενες συνέπειες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

55. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα ότι, στην περίπτωση που ένα πρόσωπο έχει υποβάλει περισσότερες αιτήσεις έκδοσης ΣΠΠ για διαφορετικά προϊόντα τα οποία όμως προστατεύονται από ένα και το αυτό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, στον εν λόγω αιτούντα απόκειται να αποφασίσει ποια από τις αιτήσεις αυτές έχει προτεραιότητα και ότι, σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν προβαίνει σε καμία επιλογή, απόκειται στις εθνικές αρχές να συναγάγουν τις ενδεχόμενες συνέπειες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

V – Πρόταση

56. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στο δεύτερο έως το πέμπτο από τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το *Rechtbank 's-Gravenhage* (Κάτω Χώρες):

- 1) Η αποποίηση του συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας διέπεται από το άρθρο 14, στοιχείο β', του κανονισμού 469/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, περί του συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για τα φάρμακα, και όχι από το εθνικό δίκαιο. Επιπλέον, δεδομένου ότι η αποποίηση αυτή παράγει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον, δεν μπορεί να γίνει δεκτό εκ των υστέρων ότι, μετά την αποποίηση αυτή, το οικείο προϊόν ουδέποτε αποτέλεσε αντικείμενο πιστοποιητικού, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού.
- 2) Στην περίπτωση που ένα πρόσωπο έχει υποβάλει περισσότερες αιτήσεις έκδοσης συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για διαφορετικά προϊόντα τα οποία όμως προστατεύονται από ένα και το αυτό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, στον εν λόγω αιτούντα απόκειται να αποφασίσει ποια από τις αιτήσεις αυτές έχει προτεραιότητα. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν προβεί σε τέτοια επιλογή, απόκειται στις εθνικές αρχές να συναγάγουν τις ενδεχόμενες συνέπειες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

15 — Βλ. ειδικότερα σκέψεις 24 έως 26. Διευκρινίζεται ότι η υπόθεση αυτή αφορούσε τον προηγούμενο κανονισμό ΣΠΠ και τον κανονισμό 1610/96.